

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 256/2026-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej Kanisová & Kanis Advokátska kancelária s. r. o., Ďumbierska 3F, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 3Tk/1/2021 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Nitra v konaní sp. zn. 3Tk/1/2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadostučinenie **3 000 eur**, ktoré **je** jej Okresný súd Nitra **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Nitra **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **1 014,41 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a argumentácia sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. marca 2026 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v označenom konaní. Navrhuje, aby ústavný súd

prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, sťažovateľke priznal finančné zadostučinenie 10 000 eur a náhradu trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 256/2026-12 z 23. apríla 2026 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že prokurátor Okresnej prokuratúry Nitra podal 12. apríla 2021 na okresnom súde obžalobu proti obžalovanému [REDAKOVANÉ] a spol. pre obzvlášť závažný zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 a 2 písm. a) a ods. 3 Trestného zákona s použitím § 138 písm. b), f), g) a j) Trestného zákona a pre ďalšie trestné činy. Sťažovateľka vystupuje v trestnom konaní v procesnom postavení poškodenej (jednej z viacerých). V trestnom konaní nebolo do dňa podania ústavnej sťažnosti právoplatne rozhodnuté.

4. Sťažnostná argumentácia spočíva v tvrdenom porušení označených práv zbytočnými prietahmi okresného súdu. Sťažovateľka zrekapitulovala priebeh napadnutého konania a osobitne poukázala na časté prerušovanie alebo rušenie termínov hlavných pojednávaní z dôvodov na strane obžalovaných alebo súdu. Pojednávania sa často uskutočňovali len v minimálnom časovom rozsahu, pričom ich jediným obsahom bolo pokračovanie v čítaní písomne pripravenej výpovede obžalovaného. Jedná z poškodených podala dosiaľ dve sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi súdu, ktoré boli vyhodnotené ako opodstatnené, no napriek deklarovanému prijatiu opatrení nedošlo k náprave, keďže nečinnosť a neefektívny postup okresného súdu pretrvávajú. Konanie je charakteristické opakovanými a dlhodobými prerušeniami, absenciou efektívneho procesného riadenia zo strany súdu a neprimeranou dĺžkou trestného konania, čo má závažný dopad na právne postavenie a psychický stav sťažovateľky ako poškodenej.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

5. Predseda okresného súdu zrekapituloval priebeh napadnutého konania. Nadväzujúc na to, konštatoval, že vo veci je v procesnej pozícii poškodených 25 osôb a vec je vedená pre 41 skutkov, spis obsahuje približne 5 000 strán, teda je zrejmé, že ide o obsiahlu a náročnú vec, kde už boli nariadené desiatky termínov hlavných pojednávaní a neverejných zasadnutí. Poukázal tiež na obštrukčné správanie obžalovaného, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnilo celkovú dĺžku konania, dosiaľ vykonané dokazovanie a vykonanie hlavných pojednávaní. Tiež na potrebu vykonávania procesných úkonov v súvislosti s využívanými právami obžalovaných v zmysle Trestného poriadku. Zdôraznil, že súd nie je zodpovedný za rozsah žaloby. Nesúhlasí s výškou sťažovateľkou požadovaného finančného zadostučinenia.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote,

preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 302/2020, II. ÚS 123/2022) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019). Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť aj v trestnom konaní taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty strán. Táto povinnosť je implicitne obsiahnutá v § 1 a § 2 ods. 7 Trestného poriadku. Podľa § 247 ods. 5 Trestného poriadku pri nariadení hlavného pojednávania urobí predseda senátu všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie jeho riadneho priebehu a na to, aby vec bolo možné prejednať a rozhodnúť bez jej odročenia.

8. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria prihliada ústavný súd aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

9. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd poukazuje na nález č. k. IV. ÚS 93/2026-39 z 24. marca 2026 (ďalej len „skorší nález“), ktorým rozhodol o porušení základného práva iných poškodených na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a zodpovedajúceho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní. V skoršom náleze ústavný súd konštatoval, že posudzovaná trestná vec z pohľadu právnej kvalifikácie žalovaných skutkov patrí k štandardnej agende všeobecných súdov. Vzhľadom na početnosť a komplexnosť skutkov, pre ktoré je vedené trestné konanie, vysoký počet poškodených a s tým súvisiacu potrebu vykonania rozsiahleho dokazovania spojeného s obsiahlym spisovým materiálom možno konaniu priznať zvýšený stupeň zložitosti.

10. Pri hodnotení správania sťažovateľky ústavný súd hodnotí, že jej správanie, resp. jej procesná aktivita, nemali osobitný vplyv na aktuálnu dĺžku trestného konania.

11. Napokon sa ústavný súd zaoberal aj tretím hodnotiacim kritériom. S poukazom na skorší nález možno konštatovať, že samotná skutočnosť, že napadnuté konanie nie je právoplatne skončené ani po piatich rokoch od podania obžaloby, sa negatívne dotýka nielen procesnej pozície sťažovateľky vystupujúcej ako poškodená v trestnom konaní, ale v okolnostiach prerokúvanej veci zasahuje aj do obsahu označených práv. V súvislosti s postupom okresného súdu možno dospieť k záveru, že hoci sa v ňom nenachádza súvislé obdobie nečinnosti, postup okresného súdu nemožno označiť za efektívny. Nie je tolerovateľné, aby po piatich rokoch od podania obžaloby bolo konanie stále vo fáze výsluchu obžalovaného a okresný súd ešte ani nepristúpil k výsluchu poškodených. Je evidentné, že celková dĺžka konania je v rozhodujúcej miere ovplyvnená obštrukciami na strane obžalovaných, na druhej strane konajúci súd má k dispozícii dostatok procesných nástrojov,

aby takýmto obštrukciám zabránil. Napokon k nim okresný súd pristúpil (ustanovenie náhradných obhajcov, uloženie poriadkových opatrení), avšak vzhľadom na citlivú povahu trestnej veci mal k ich využitiu pristúpiť skôr. Z celkovo 80 naplánovaných pojednávaní sa dosiaľ uskutočnilo 39 hlavných pojednávaní. Väčšina zmarených termínov sa neuskutočnila z dôvodov na strane obžalovaných. Ústavný súd berie do úvahy argumenty okresného súdu a zohľadnil ich pri svojom rozhodovaní, avšak zároveň dodáva, že jeho argumentácia nie je v plnom rozsahu spôsobilá ospravedlniť aktuálnu dĺžku napadnutého trestného konania a procesný stav, v ktorom sa konanie po piatich rokoch od podania obžaloby nachádza.

12. Vychádzajúc z uvedených zistení, dospel ústavný súd k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom ústavnej intenzity, ktoré boli spôsobené neefektívnym postupom okresného súdu. Preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a zodpovedajúceho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

13. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Konanie dosiaľ nie je právoplatne skončené. Napriek uvedenému ústavný súd okresnému súdu neprikázal konať bez zbytočných prieťahov, keďže príkaz súdu konať bol už uložený skorším nálezom.

IV.

Primerané finančné zadost'účinenie

14. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadost'účinenie, ak o to požiadal. Sťažovateľka si v ústavnej sťažnosti uplatnila nárok na priznanie primeraného finančného zadost'účinenie 10 000 eur. Žiadosť odôvodnila odkazom na neprimeranú dĺžku napadnutého konania, ktorá má za následok neprimeranú finančnú záťaž, ako aj na utrpenú morálnu škodu podpisujúcu sa na jej súčasnom prežívaní.

15. Cieľom primeraného finančného zadost'účinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, I. ÚS 257/08, IV. ÚS 302/2020). Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'účinení ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'účinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

16. S poukazom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania, na jeho skutkovú zložitnosť, správanie sťažovateľky a na konštatovanú neefektívnu činnosť okresného súdu je podľa názoru ústavného súdu primerané priznať sťažovateľke finančné zadost'účinenie 3 000 eur (bod 2 výroku tohto nálezu). Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadost'účinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.
Trovy konania

17. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľky odôvodňuje, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli právnym zastúpením. Preto ústavný súd rozhodol o povinnosti okresného súdu nahradiť sťažovateľke v určenej lehote trovy konania na účet jej právneho zástupcu (bod 3 výroku tohto nálezu).

18. Trovy konania pozostávajú z odmeny a ďalších náhrad advokáta v celkovej výške 1 014,41 eur s DPH, ktoré boli určené podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (odmena podľa § 11 ods. 3 vyhlášky za dva úkony právnej služby po 396,50 eur/úkon, a to prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti; náhrada podľa § 16 ods. 3 vyhlášky 2 x 15,86 eur; DPH podľa § 18 ods. 3 vyhlášky 189,69 eur).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. mája 2026

Robert Šorl
predseda senátu